

BİRLEŞME VE DEVRALMA GÖRÜNÜM RAPORU 2020

EKONOMİK ANALİZ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI

**Raporlama : Sinem ÜSTÜNDAĞ DEMİR
Şamil PİŞMAF**

Editör : Zeynep MADAN

**Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
eadbm@rekabet.gov.tr
Rekabet Kurumu
2021 – Ankara**

İÇİNDEKİLER

ÖZET

1	GİRİŞ	3
2	İŞLEM SAYISI VE DEĞERİ	6
3	YATIRIMCILARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMLARI	11
4	İŞLEM SAYISI VE DEĞERİNİN EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE DAĞILIMI	13
5	ÖZELLEŞTİRMELER	19
6	İDARİ SÜREÇLER, NİHAİ İNCELEMELER VE KOŞULLU İZİN VERİLEN İŞLEMLER	19

ÖZET

2020 yılında Rekabet Kurumu tarafından toplam **220** birleşme ve devralma işlemi incelenmiştir. Bu işlemlerden **75**'inde hedef şirket¹ Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş (Türkiye kökenli) şirketlerdir. Bildirilen bu işlemlerin toplam işlem bedeli yaklaşık **29 milyar 192 milyon TL**'dir². **2020** yılında incelenen işlemlerden **132**'si ise yabancıların yurt dışında gerçekleştirdikleri birleşme ve devralma işlemlerine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye kökenli şirketlere doğrudan yatırım öngörülmeyen bu işlemlerde, bildirilen toplam işlem bedeli **2 trilyon 668 milyar TL**'dir³. **11** işlem kontrol değişikliği yaratmadığı için kapsam dışı olarak sınıflandırılırken 2 işlem ise bilgi notu/diğer kategorisinde bırakılmıştır

2020 yılında Rekabet Kurumu tarafından incelenen **220** birleşme ve devralmanın **30**'unda tarafların tümü Türkiye kökenli olup, **139**'unda ise tümü yabancı ülke yasalarına göre kurulmuş şirketlerden oluşmaktadır. **38**'inde ise işlem taraflarından en az birer tanesi Türkiye ve yabancı kökenli şirketlerdir. Kapsam dışı veya diğer kategorisinde yer alan toplam **13** işlem için bu grupta yapılmamıştır.

Tüm işlemlerde tüm tarafları Türkiye kökenli olan şirketler arasında gerçekleştirilen birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **6 milyar 632 milyon TL**'dir. Aynı dönemde **tüm tarafları yabancı şirketler** olan işlemlerde gerçekleşen toplam işlem değeri ise **2 trilyon 669 milyar TL**'dir. İşlem taraflarından en az birer adedi Türkiye ve yabancı kökenli şirketlerden oluşan birleşme ve devralmalarda bildirilen işlem değeri **21 milyar 846 milyon TL**'dir.

¹ "Hedef şirket" kavramı birleşme, devralma ya da ortak girişim işlemine konu edilen kişiyi veya ekonomik birimi ifade etmektedir.

² İşlem değeri bildirilen başvuruları kapsamaktadır. Toplam 9 başvuruya ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

³ Toplam 5 başvuruya ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

2020 yılında yabancı yatırımcılar tarafından **34** ayrı işlemde Türkiye kökenli şirketlere yatırım yapılması öngörülmüştür. Yabancı yatırımcılar arasında işlem bazında yapılan sıralamaya göre ilk sırada **beş işlem** ile **Almanya** kökenli yatırımcılar bulunmaktadır. Hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu bu işlemlerde⁴ yabancı yatırımcılar tarafından gerçekleştirileceği bildirilen yatırım tutarı yaklaşık **10 milyar 700 milyon TL**'dir.

Ekonomik faaliyet alanı bakımından, hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu işlemler içinde en yüksek işlem değeri **7 milyar 340 milyon TL** ile "**parasal aracı kuruluşların faaliyetleri**" alanında gerçekleşmiştir. **2020** yılında Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralma işlemleri, son bildirim tarihinden ortalama **18** gün sonra nihai karara bağlanmıştır.

⁴ Özelleştirme işlemleri hariçtir.

1 GİRİŞ

Teşebbüsler arasında gerçekleşen birleşme ve devralma işlemleri, ürünlerin daha ucuza sunulması, yeni ürünlerin geliştirilmesi ya da kalitenin artırılması gibi çeşitli faydaları beraberinde getirebilmektedir. Diğer taraftan bu tür işlemler başta hâkim durum yaratmak ya da hâkim durumu güçlendirmek suretiyle olmak üzere, pazardaki etkin rekabetin azalması riskini de barındırabilmektedir. Tüketiciler bakımından fiyatları arttıran, çeşitliliği azaltan ve inovasyonu zayıflatan bu tür birleşme ve devralma işlemleri [4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun](#)'un (4054 sayılı Kanun) 7. maddesi ile yasaklanmaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile öngörülen bu denetimin yapılabilmesi adına, kapsamı tebliğlerle belirlenmek üzere belirli birleşme ve devralma işlemlerinin hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kuruluna bildirilerek izin alınması yükümlülüğü getirilmiştir. Bu çerçevede birleşme ve devralma sayılan haller ile bunların Rekabet Kuruluna bildirilmesine ilişkin usul ve esaslar ise [2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ](#) (2010/4 sayılı Tebliğ) ile düzenlenmiştir.

2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca bir birleşme ve devralma işleminin bildirim tabi olabilmesi için öncelikle söz konusu işlemin incelenen teşebbüslerin kontrol⁵ yapılarında kalıcı değişiklik meydana getirmesi gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse, teşebbüslerin kontrol yapılarında herhangi bir değişikliğe yol açmayan hisse devirleri yahut aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan işletmeler arasında gerçekleştirilen birleşme ve devralmalar gibi işlemler 4054 sayılı Kanun ve böylelikle 2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca bildirim tabi işlemlerden değildir.

Güncel ekonomik hayatta birleşme ve devralma işlemleri farklı türlerde gerçekleşmektedir. İki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesi, bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün çeşitli yollarla bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından devralınması Rekabet Kurumu tarafından "*birleşme ve devralma işlemi*" olarak kabul edilmektedir. Ayrıca

⁵ Kontrol, ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla meydana getirilebilir. Ayrıntılı bilgi için bkz. [Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz](#)

bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması da birleşme ve devralma olarak değerlendirilmektedir.

Kamu teşebbüslerinin özel sektör teşebbüsleri tarafından devralınmasını konu alan özelleştirme işlemleri de 4054 sayılı Kanun'un "Birleşme ve Devralmalar" başlıklı 7. maddesi kapsamında ele alınmakta, ancak özel sektör teşebbüsleri arasında gerçekleştirilen birleşme ve devralmalardan farklı olarak Rekabet Kurulu tarafından [2013/2 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri için Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ](#) (2013/2 sayılı Tebliğ) çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

Mevcut durumda bir birleşme veya devralma işleminde, işlem taraflarının Türkiye ciroları toplamının 100 milyon TL'yi ve işlem taraflarından en az ikisinin Türkiye cirolarının ayrı ayrı 30 milyon TL'yi veya devralma işlemlerinde hedef şirket, varlık ya da faaliyetin, birleşme işlemlerinde ise işlem taraflarından en az birinin Türkiye cirosunun 30 milyon TL'yi ve diğer işlem taraflarından en az birinin dünya cirosunun 500 milyon TL'yi aşması halinde, söz konusu işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulundan izin alınması zorunludur.⁶ Yurt dışında gerçekleşen birleşme ve devralma işlemleri de yukarıdaki eşiklerin aşılması halinde Rekabet Kurumuna bildirilmektedir. Ayrıca özelleştirme işlemlerinde, özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimin cirosunun 30 milyon TL'yi aşması halinde, ihale şartlarının kamuoyuna duyurulmasından önce Rekabet Kurumuna ön bildirimde bulunulması gerekmektedir.

Birleşme ve Devralma Görünüm Raporu, Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralma işlemlerinden **2020 yılı içerisinde incelenerek karara bağlananlara** ilişkin veriler çerçevesinde hazırlanmıştır. Bu nedenle raporda yer verilen işlem sayısının sınırlı bir bölümü 2020 yılı öncesinde bildirilmiş olmakla birlikte bu yıl içerisinde sonuçlandırılan dosyaları içermektedir. Benzer şekilde 2020 yılında bildirilmekle birlikte henüz nihai karara bağlanmamış birleşme ve devralma işlemleri de söz konusu işlem sayısına dâhil edilmemiştir.

⁶ Özel kanunlardaki istisnalar saklıdır.

Yukarıda yer verilen ciro eşikleri aşılmamasına rağmen işlem taraflarınca Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralmalara ait veriler de rapora dâhil edilmektedir. Ancak aynı mülkiyet veya yönetim yapısı içinde yer alan işletmelerin kendi aralarında gerçekleştirdikleri **grup içi birleşme ve devralma işlemleri** Rekabet Kurumunun denetimi dışındadır ve bu işlemlere ilişkin işlem bedeli bilgileri bu raporun veri seti içinde **yer almamaktadır**.

Bu raporda ilke olarak hedef şirketin kökeni, söz konusu şirketin hangi ülkenin hukukuna tabi olarak kurulmuş olduğuna göre değerlendirilmektedir. Raporda birleşme ve devralma işlemleri iki kategoride incelenmektedir: Buna göre **ilk kategoride**, işlem taraflarının veya hedef şirketin hangi ülkenin yasalarına göre kurulmuş olduğu hususunda herhangi bir daraltma yapılmaksızın, Rekabet Kurumuna bildirilen **tüm işlemler dikkate alınmaktadır**. Bu bakımdan raporda değerlendirilecek ilk kategori **“Tüm İşlemler”** olarak anılacaktır. **İkinci kategoride** ise yalnızca **hedef şirketin Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş olduğu** işlemler ele alınmaktadır. Bu işlemler ise **“Türkiye İşlemleri”** olarak anılacaktır.

Tarafları yabancı ülkelerin yasalarına göre kurulmuş şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmalarda işlem bedelinin ne kadarının Türkiye’deki varlıkları etkilediği bilgisi net olarak ayrıştırılamamaktadır. Bu sebeple işlem bedelinin raporlanmasında söz konusu işlemin toplam bedeli esas alınacaktır. İşlem bedelinin yabancı para cinsinden bildirildiği durumlarda bu bedel işlemin karara bağlandığı yıldaki ortalama kur bilgisi kullanılarak Türk Lirasına çevrilmiştir⁷.

Raporda esas olarak birleşme ve devralma işlemleri bakımından 2020 yılındaki gelişmelerin özetlenmesi hedeflenmektedir.

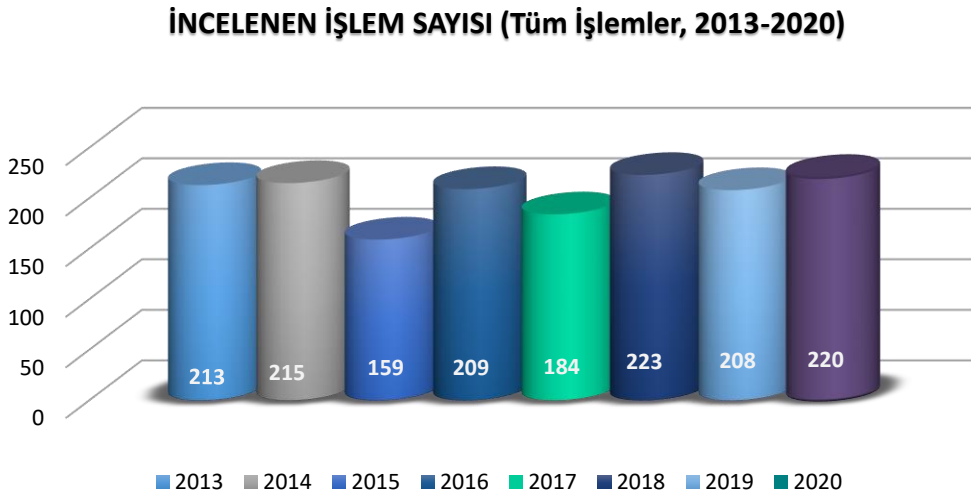
⁷ 2020 yılsonu döviz kuru ortalaması Euro: 8,03, Dolar: 7,02; 2019 yılsonu döviz kuru ortalaması Euro: 6,35, Dolar: 5,67 TL.

2 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİ

2.1 TÜM İŞLEMLER

Rekabet Kurumu tarafından **2020** yılında toplam **220** birleşme ve devralma işlemi incelenmiştir (**Tüm İşlemler⁸**). **2019** yılında ise **208** birleşme ve devralma işleminin incelendiği görülmektedir.

Grafik 1: Yıllara Göre İncelenen Birleşme ve Devralma İşlemleri (Tüm İşlemler, 2013–2020)

Kaynak: Rekabet Kurumu, Kararlar Dairesi istatistikleri

2013–2020 dönemini içeren **son sekiz yıla ait incelenen ortalama işlem** adedi **204**'tür. **2020** yılında incelenen birleşme ve devralmalara ait toplam işlem adedinin **son sekiz yılın ortalamasının üzerinde olduğu** görülmektedir. Bir önceki yıla ait veriler ile kıyaslandığında ise **% 6** düzeyinde bir artış gözlenmektedir.

İşlem taraflarının kökeni bakımından yapılan gruplamaya göre **Tüm İşlemler** içinde **2020** yılında **220** işlemin **30**'unda tarafların tümü Türkiye kökenli, **139**'unda ise tümü yabancı ülke yasalarına göre kurulmuş şirketlerden oluşmaktadır. **38** işlemde ise taraflardan en az birer adedi Türkiye kökenli ve yabancı şirketlerden oluşmaktadır.

⁸ Tüm İşlemler: İşlem taraflarının, hedef şirketin veya işlem konusu ortak girişimin hangi ülkenin yasalarına göre kurulmuş olduğu hususunda herhangi bir daraltma yapılmaksızın Rekabet Kurumuna bildirilen tüm işlemleri tanımlamaktadır.

Tablo 1: İşlem Taraflarının Kökenine Göre İncelenen İşlem Sayıları ve Bildirilen İşlem Değerleri
(Tüm İşlemler, 2019–2020)

TARAFLARIN KÖKENİ	İşlem Sayısı ve Değerinin Dağılımı, 2020		İşlem Sayısı ve Değerinin Dağılımı, 2019	
	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)

Türkiye İşlemleri

Tüm Tarafları Türk	30	6.631.892.716	38	6.246.173.185
Türk ve Yabancı	38	21.846.365.156	46	19.029.103.364
Tüm Tarafları Yabancı	7	713.853.465	7	17.587.439.750
Türkiye İşlemleri Toplam	75⁹	29.192.111.337	91¹⁰	42.862.716.299

Yurt dışı İşlemleri

Türk ve Yabancı	-	-	5	716.136.500
Tüm Tarafları Yabancı	132	2.668.395.298.380	108	2.837.647.853.874
Yurt dışı İşlemleri Toplam	132¹¹	2.668.395.298.380	113¹²	2.838.363.990.374
ÖZELLEŞTİRME	-		1	
KAPSAM DIŞI¹³	11		3	
BİLGİ NOTU/DİĞER	2		-	
GENEL TOPLAM	220	2.697.587.409.717	208	2.881.226.706.673

Kaynak: Rekabet Kurumu, Kararlar Dairesi istatistikleri ve EAAD hesaplamaları

⁹ Toplam 9 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹⁰ Toplam 7 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹¹ Toplam 5 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹² Toplam 3 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹³ Aynı teşebbüs bünyesinde (grup içi) gerçekleşmesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir birleşme devralma işlemi sayılmayan işlemlerdir.

Tüm İşlemler içinde **2020** yılında **tüm tarafları Türkiye kökenli** olan şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **6 milyar 632 milyon TL**'dir. Aynı dönemde **tüm tarafları yabancı şirketler** olan işlemlerde bildirilen toplam işlem değeri **2 trilyon 669 milyar TL**'dir. 2019 yılında tüm tarafları Türkiye kökenli olan şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **6 milyar 246 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde **tüm tarafları yabancı şirketler** olan işlemlerde bildirilen toplam işlem değeri **2 trilyon 855 milyar TL** 'dir.

2.2 TÜRKİYE İŞLEMLERİ

Türkiye İşlemleri, hedef şirketin¹⁴ Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş (Türkiye kökenli) olduğu işlemleri tanımlamaktadır. Bu gruplandırmaya göre **2020** yılında **75** işlemlerde hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu görülmektedir. **2020** yılında bu işlemlerde toplam işlem bedeli **29 milyar 192 milyon TL** 'dir. Aynı sayılar **2019** yılı için sırasıyla **91** işlemlerde **42 milyar 863 milyon TL**'dir.

Tablo 2: Türkiye İşlemlerinde İşlem Sayıları ve Değerleri (2019–2020)

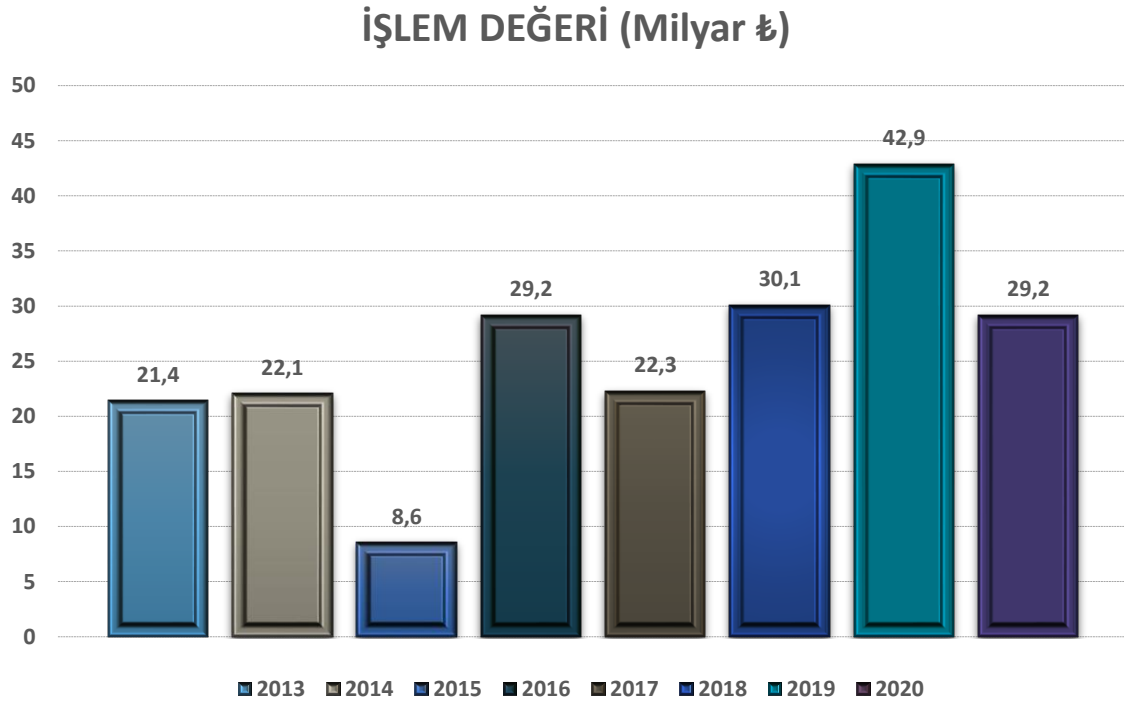
İşlem Sayıları ve Değerleri, 2020		
HEDEF ŞİRKETİN KÖKENİ	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Türkiye (TR)		
Birleşme Devralma	75	29.192.111.337
Özelleştirme	.	.
İşlem Sayıları ve Değerleri, 2019		
HEDEF ŞİRKETİN KÖKENİ	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Türkiye (TR)		
Birleşme Devralma	91	42.862.716.299
Özelleştirme	1	.

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

¹⁴ Daha önce de belirtildiği üzere "hedef şirket" kavramı birleşme, devralma ya da ortak girişim işlemine konu edilen kişiyi veya ekonomik birimi ifade etmektedir.

Türkiye İşlemleri için Rekabet Kurumuna bildirilen işlem değerlerinin yıllara göre seyri yine özelleştirme işlemleri hariç olmak üzere, Grafik 2’de sunulmaktadır.

Grafik 2: Yıllara Göre Türkiye İşlemlerinde Bildirilen İşlem Değerleri (Özelleştirmeler Hariç, 2013–2020)

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

Son sekiz yıla ait ortalama işlem bedeli değeri ise 25,72 milyar TL’dir. 2020 yılına ait işlem hacminin **29 milyar 192 milyon TL** değeri ile **son sekiz yılın ortalamasının üstünde** olduğu görülmektedir. Son sekiz yıllık veri içerisinde en yüksek işlem hacmi ise 2019 yılında gerçekleşmiştir.

2020 yılında gerçekleşen toplam **75 Türkiye İşlemi** içinde **işlem taraflarının kökeni** bakımından yapılan gruplamaya göre, **30 işlemde** tüm taraflar sadece Türkiye, **7 işlemde** tüm taraflar sadece yabancı, **38 işlemde** ise işlem taraflarından en az birer adedi Türkiye ve yabancı kökenli şirketlerden oluşmaktadır.

Türkiye İşlemleri içinde tüm tarafları sadece **Türkiye kökenli kişiler/şirketler** olan birleşme ve devralmaların **toplam işlem değeri**, **2020** yılında 2019 yılına kıyasla **%6** oranında artarak yaklaşık **6 milyar 632 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir. **2020** yılında Türkiye İşlemleri içinde

tüm tarafları sadece **yabancı kökenli kişiler/şirketler** olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **714 milyon TL**, taraflarından en az birer adedi **Türkiye ve yabancı kökenli şirketler** olan işlemler için işlem değeri ise yaklaşık **21 milyar 85 milyon TL** olarak hesaplanmıştır.

2019 yılında gerçekleşen toplam **91 Türkiye İşlemi** içinde ise **38 işlemde** tüm taraflar sadece Türkiye, **7 işlemde** tüm taraflar sadece yabancı kökenli şirketlerden oluşmaktaydı. **2019** yılında Türkiye işlemleri içinde tüm tarafları sadece Türkiye kökenli kişiler/şirketler olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **6 milyar 245 milyon TL** olarak gerçekleşmişti. Tüm tarafları sadece yabancı kökenli kişiler/şirketler olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **17 milyar 600 milyon TL**, işlem taraflarından en az birer adedi Türkiye ve yabancı kökenli şirketler için işlem değeri yaklaşık **19 milyar TL** olarak kaydedilmişti.

Tablo 3: Türkiye İşlemlerinde Tarafların Kökenine Göre İşlem Sayıları ve Değerleri (2020)¹⁵

Türkiye İşlemlerinde Tarafların Kökeni, İşlem Sayıları ve Değerleri, 2020		
İŞLEM	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Birleşme/ Devralmalar		
Devreden /Devralan		
TR/TR	28	6.625.809.829
TR/YB	26	9.978.166.492
YB/TR	11	11.860.198.664
YB/YB	6	683.853.465
Ortak Girişim		
Taraflar		
TR/TR	1	(...)
TR/YB	1	(...)
YB/YB	1	(...)
Birleşme		
Taraflar		
TR/TR	1	(...)
TOPLAM	75	29.192.111.337

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

¹⁵ Yalnızca bir işlemin bulunduğu gruplandırılmalar bakımından tabloda işlem değerlerine yer verilmemiştir.

3 YATIRIMCILARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMLARI

Tablo 4: Türkiye İşlemlerinde Yabancı Yatırımcıların Ülkelere Göre Dağılımları (2019–2020)

Yatırımcıların Ülkesi	Türkiye İşlemleri 2019	Türkiye İşlemleri 2020
ALMANYA	4	5
LÜKSEMBURG	2	4
B.ARAP EMİRLİKLERİ	2	4
A.B.D.	2	3
AVUSTURYA	1	2
AZERBEYCAN	1	1
BELÇİKA	.	1
BİRLEŞİK KRALLIK	2	.
BERMUDA	1	.
ÇEK CUMHURİYETİ	.	1
ÇİN	1	.
FRANSA	5	.
GÜNEY KORE	1	1
HOLLANDA	4	1
İNGİLTERE	4	2
İRLANDA	1	1
İSPANYA	3	.
İSVEÇ	1	1
İSVİÇRE	2	2
İTALYA	.	1
JAPONYA	7	1
KATAR	1	2
NORVEÇ	1	.
POLONYA	.	1
	46	34

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

Yabancı yatırımcılar **2020** yılında **34** ayrı işlemde Türk şirketlerine yatırım yapmıştır. **2020** yılında **Türkiye kökenli** hedef şirketler için yapılan grupta ilk sırada **5** işlemle **Almanya** kökenli yatırımcılar bulunmaktadır. İkinci sırada **4'er** işlemle **Birleşik Arap Emirlikleri** ile **Lüksemburg** kökenli yatırımcılar yer almaktadır. **2019** yılında Türkiye kökenli hedef şirketler için yapılan grupta ise ilk sırada **7** işlemle **Japonya** kökenli yatırımcıların, ikinci sırada ise **5** işlemle **Fransa'nın** yer aldığı görülmektedir.

2020 yılında Türkiye kökenli şirketlerinin devir konusu olduğu devralma işlemlerinde yabancı yatırımcılar tarafından yapılması öngörülen **34** ayrı işlemde toplam yatırım tutarı yaklaşık **10,7 milyar TL'dir**. **2019** yılında ise yabancı yatırımcıların toplam **46** işlemde yaklaşık **36 milyar TL'lik** yatırım yapılışını hedeflemiş oldukları görülmektedir.

Yabancıların Türkiye kökenli şirketlere doğrudan yatırım yapmayı öngördükleri yukarıda bahsi geçen 34 işlem dışında, yurt dışında gerçekleştirdikleri 132 işlemin de bildirim konusu yapıldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu 132 işlemde bedeli bildirilenler için hesaplanan toplam bedel yaklaşık **2 trilyon 668 milyar TL**'dir. Yabancı yatırımcıların Türkiye içerisinde ve küresel düzeyde gerçekleştirmeyi planladıkları, **2020** yılı içerisinde incelenen **toplam 166** işlem ekonomik faaliyet alanlarına göre işlem bedeli baz alınarak sıralama yapıldığında, **2020** yılında dünya genelinde yatırım yapılan sektörlerden öne çıkanlar şu şekildedir:

- **Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı**
- **Motorlu kara taşıtlarının imalatı**
- **Temel eczacılık ürünleri imalatı**
- **Temel kimyasal maddelerin, kimyasal gübre ve azot bileşikleri, birincil formda plastik ve sentetik kauçuk imalatı**
- **Veri işleme, barındırma ve ilgili faaliyetler; web portalları**

4 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİNİN EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE DAĞILIMI

Türkiye İşlemlerinde 2020 yılında en çok işlem, “elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı” alanında gerçekleşmiştir. Türkiye İşlemleri arasında 2020 yılında en yüksek işlem değeri, “parasal aracı kuruluşların faaliyetleri” alanında bildirilmiştir. Bu alandaki işlem değeri 2020 yılında bildirilen Türkiye İşlemlerinin toplam değerinin yaklaşık %25,2’sine tekabül etmektedir. Türkiye İşlemleri arasında 2019 yılında da en çok işlemin, “elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı”; en yüksek işlem değerinin “parasal aracı kuruluşların faaliyetleri” alanında gerçekleştiği görülmektedir.

Ana faaliyet alanları bakımından yapılan gruplandırmaya göre¹⁶ hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu işlemler bakımından **en yüksek işlem hacmi gerçekleşen ilk alan “finans ve sigorta faaliyetleri”** dir (8,3 milyar TL)¹⁷. İşlem hacmi bakımından **ikinci sırada “imalat”** (8 milyar TL)¹⁸ gelmektedir. En yüksek işlem hacmi kaydedilen **üçüncü ana faaliyet alanı** ise **“toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı”** dir (4,3 milyar TL)¹⁹.

¹⁶ Nace Rev 2, tek hane.

¹⁷ 7 işlem gerçekleşmiştir.

¹⁸ 26 işlem gerçekleşmiştir.

¹⁹ 11 işlem gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Türkiye İşlemlerinde İşlem Sayısı ve Değerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı
(Özelleştirmeler Hariç, 2019–2020)

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2019	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2019	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı	12	1.874.806.087	7	1.347.899.472
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalardaki diğer toptan ticaret	.	.	5	3.675.025.175
Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	3	339.010.000	4	20.652.692
Motorlu kara taşıtlarının imalatı	.	.	3	2.106.894.595
Sigorta	.	.	3	857.560.000
Temel eczacılık ürünleri imalatı	1	[...]	3	1.445.755.380
Belirli bir mala tahsis edilmemiş mağazalardaki perakende ticaret	2	2.146.000	2	1.416.000
Çimento, kireç ve alçı imalatı	4	109.540.977	1	[...]
Depolama ve ambarlama	.	.	2	18.933.404
İkamet amaçlı olan veya ikamet amaçlı olmayan binaların inşaatı	1	[...]	3	2.329.894.540
Gaz imalatı; ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtımı	2	1.028.000.000	2	577.514.528
Oteller ve benzeri konaklama yerleri	.	.	2	484.306.200
Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	1	15.482.411.000	2	7.366.669.274
Seyahat acentesi ve tur operatörlerinin faaliyetleri	2	645.617.614	2	48.429.683
Taşımacılık için destekleyici faaliyetler	.	.	2	1.281.367.145
Temel kimyasal maddelerin, kimyasal gübre ve azot bileşikleri, birincil formda plastik ve sentetik kauçuk imalatı	3	8.875.622.850	2	200.300.833

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2019	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2019	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Ağaç, mantar, kâmiş ve örgü malzeme ürünü imalatı	.	.	1	[...]
Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	.	.	1	[...]
Başka yerde sınıflandırılmamış işletme destek hizmet faaliyetleri	.	.	1	[...]
Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar	.	.	1	[...]
Başka yerde sınıflandırılmamış madencilik ve taş ocakçılığı	.	.	1	[...]
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda diğer ev eşyalarının perakende ticareti	.	.	1	[...]
Bir ücret veya sözleşmeye dayalı olarak yapılan toptan ticaret	1	[...]	1	[...]
Değerli ana metaller ve diğer demir dışı metallerin imalatı	.	.	1	[...]
Diğer kimyasal ürünlerin imalatı	.	.	1	[...]
Diğer özel amaçlı makinelerin imalatı	1	[...]	1	[...]
Eczacılığa ilişkin ilaçların imalatı	.	.	1	[...]
Eğlence ve dinlenme faaliyetleri	.	.	1	[...]
Ev eşyalarının toptan ticareti	1	[...]	1	[...]
Finansal hizmetler için yardımcı faaliyetler (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	1	[...]	1	[...]
Fon yönetimi faaliyetleri	.	.	1	[...]
Gemi ve tekne yapımı	.	.	1	[...]
Genel amaçlı diğer makinelerin imalatı	2	387.891.324	1	[...]
Işınlama, elektro medikal ve elektro terapi ile ilgili cihazların imalatı	.	.	1	[...]

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2019	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2019	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
İçecek sunum hizmetleri	.	.	1	[...]
İçeceklerin imalatı	1	[...]	1	[...]
Kağıt ve mukavva ürünleri imalatı	2	188.419.074	1	[...]
Kendine ait veya kiralanan gayrimenkulun kiraya verilmesi veya işletilmesi	.	.	1	[...]
Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri	1	[...]	1	[...]
Mağazalar, tezgahlar ve pazar yerleri dışında yapılan perakende ticaret	.	.	1	[...]
Materyallerin geri kazanımı	.	.	1	[...]
Mobilya imalatı	.	.	1	[...]
Plastik ürünlerin imalatı	1	[...]	1	[...]
Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	.	.	1	[...]
Sabun ve deterjan, temizlik ve parlaticı maddeleri; parfüm; kozmetik ve tuvalet malzemeleri imalatı	.	.	1	[...]
Sebze ve meyvelerin işlenmesi ve saklanması	.	.	1	[...]
Ses kaydı ve müzik yayıncılığı faaliyetleri	.	.	1	[...]
Su ürünleri yetiştiriciliği	.	.	1	[...]
Tarım ve ormancılık makinelerinin imalatı	.	.	1	[...]
Tek yıllık (uzun ömürlü olmayan) bitkisel ürünlerin yetiştirilmesi	.	.	1	[...]
Veri işleme, barındırma ve ilgili faaliyetler; web portalları	.	.	1	[...]
Motorlu kara taşıtlarının kiralınması ve leasingi	2	250.000.000	.	.
Diğer gıda maddelerinin imalatı	2	139.672.186	.	.
Fırın ve unlu mamuller imalatı	1	[...]	.	.
Kablolamada kullanılan teller ve kablolar ile gereçlerin imalatı	1	[...]	.	.

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2019	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2019	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Süt ürünleri imalatı	2	177.180.000	.	.
Diğer elektrikli ekipmanların imalatı	1	[...]	.	.
Motorlu kara taşıtları için parça ve aksesuar imalatı	1	[...]	.	.
Diğer finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	2	1.023.561.757	.	.
Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı	1	[...]	.	.
Bir ücret veya sözleşmeye dayalı olarak yapılan toptan ticaret	1	[...]	.	.
Motorlu kara taşıtlarının ticareti	1	[...]	.	.
Diğer özel inşaat faaliyetleri	1	[...]	.	.
Bilgi ve iletişim teknolojisi ekipmanlarının toptan ticareti	1	[...]	.	.
Diğer makine, ekipman, aksam ve parçaları ile büro mobilyalarının toptan ticareti	1	[...]	.	.
Dokuma	1	[...]	.	.
Kürk hariç, giyim eşyası imalatı	1	[...]	.	.
Yıkım ve şantiyenin hazırlanması	1	[...]	.	.
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda bilgi ve iletişim teknolojisi (ICT) teçhizatının perakende ticareti	1	[...]	.	.
Bilgisayar ve bilgisayar çevre birimleri imalatı	1	[...]	.	.
Beton, çimento ve alçıdan yapılmış eşyaların imalatı	1	[...]	.	.
Binanın tamamlanması ve bitirilmesi	1	[...]	.	.
Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	2	1.486.200.000	.	.
Buhar ve iklimlendirme temini	1	[...]	.	.

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2019	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2019	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmelerin (catering) faaliyetleri ve diğer yiyecek hizmetleri faaliyetleri	2	190.000.000	.	.
Tekstil ürünlerinin bitirilmesi	1	[...]	.	.
Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı	1	[...]	.	.
Uluslararası petrol ticareti, polimerlerin satışı, sentetik kauçukların satışı	2	300.000	.	.
Elektrik motoru, jeneratör, transformatör ile elektrik dağıtım ve kontrol cihazlarının imalatı	1	[...]	.	.
Finansal hizmetler için yardımcı faaliyetler (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	1	[...]	.	.
Hayvan üretimini destekleyici faaliyetler	1	[...]	.	.
İdari danışmanlık faaliyetleri	1	[...]	.	.
İnsan sağlığı ile ilgili diğer hizmetler	1	[...]	.	.
Kara taşımacılığı ile yapılan diğer yolcu taşımacılığı	1	[...]	.	.
Öğütülmüş tahıl ürünleri, nişasta ve nişastalı ürünlerin imalatı	1	[...]	.	.
Tekstil elyafının hazırlanması ve bükülmesi	1	[...]	.	.
TOPLAM	91	42.862.716.299	75	29.192.111.337

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

5 ÖZELLEŞTİRMELER

2020 yılında Rekabet Kurulu tarafından karara bağlanan bir özelleştirme işlemi bulunmamaktadır.

6 İDARI SÜREÇLER, NİHAİ İNCELEMELER VE KOŞULLU İZİN VERİLEN İŞLEMLER

2020 yılında Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralma işlemleri son bildirim tarihinden ortalama **18** gün sonra nihai karara bağlanmıştır.

Bilindiği üzere piyasalarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak birleşme ve/veya devralma işlemlerini denetlemekle görevli olan Rekabet Kurulu tarafından, piyasadaki rekabet yapısına etkileri bakımından incelemenin derinleştirilmesi ihtiyacı duyulan birleşme ve devralma işlemleri, 4054 sayılı Kanun'un 10. maddesi çerçevesinde nihai incelemeye alınabilmektedir. Nihai inceleme sonucunda işleme doğrudan veya işlemde kaynaklanabilecek rekabetçi sorunları tamamen ortadan kaldıracak nitelikte bildirim taraflarınca önerilen taahhüt²⁰ çerçevesinde izin verilebileceği gibi ilgili işlemin yasaklanması da mümkündür. Nitekim 2020 yılında Rekabet Kurulu tarafından **3** adet işlem nihai incelemeye alınmış olup yapılan nihai inceleme neticesinde tespit edilen sakıncalar nedeniyle **1** adet işleme izin verilmemiştir. Aynı dönemde **2** adet işleme ise bildirim taraflarından alınan taahhütler çerçevesinde izin verilmiştir.

²⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. [Birleşme/Devralma İşlemlerinde Rekabet Kurulunca Kabul Edilebilir Çözümlere İlişkin Kılavuz](#).

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 /ANKARA

Tel : (312) 291 44 44

Faks : (312) 266 79 20